

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
MACIEJE SZPUNARA
přednesené dne 12. července 2018¹

Věc C-238/17

**UAB „Renerga“
proti
AB „Energijos skirstymo operatorius“
AB „Lietuvos energijos gamyba“
za přítomnosti:
UAB „BALTPOOL“,
Lietuvos Respublikos Vyriausybė,
Achema AB,
Achemos Grupė UAB**

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Vilniaus miesto apylinkės teismas (okresní soud města Vilnius, Litva)]

„Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce – Vnitřní trh s elektřinou – Směrnice 2009/72/ES – Článek 3 odst. 2 – Povinnost veřejné služby – Článek 3 odst. 6 – Finanční náhrada – Článek 3 odst. 15 – Povinnost členského státu informovat Komisi o všech opatřeních přijatých za účelem plnění povinností univerzální služby a veřejné služby – Článek 36 písm. f) – Regulační orgán“

1. Předložená žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Vilniaus miesto apylinkės teismas (okresní soud města Vilnius, Litva) vychází ze sporu mezi výrobcem elektřiny a dvěma odběrateli ohledně údajně opožděného vyplacení náhrady za službu veřejného zájmu posledně jmenovanými prvně jmenovanému.

2. Navrhují, aby Soudní dvůr odpověděl ve smyslu, že otázky předkládajícího soudu jsou nepřípustné z důvodu absence povinnosti veřejné služby podle směrnice 2009/72/ES². Projednávaná věc jednoduše nespadá do působnosti směrnice 2009/72.

Právní rámec

Unijní právo

3. Body 46 a 50 odůvodnění směrnice 2009/72 uvádějí:

„(46) Plnění požadavků kladených na veřejné služby je základním požadavkem této směrnice a je důležité, aby tato směrnice, která bere v úvahu cíle ochrany spotřebitelů, bezpečnosti dodávek, ochrany životního prostředí a stejné úroveň hospodářské soutěže ve všech členských státech,

¹ – Původní jazyk: angličtina.

² – Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/72/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o zrušení směrnice 2003/54/ES (Úř. věst. 2009, L 211, s. 55).

stanovila společné minimální normy dodržované všemi členskými státy. Je důležité, aby požadavky na veřejné služby mohly být vykládány na vnitrostátním základě, s přihlédnutím k vnitrostátním podmínkám a s výhradou dodržování práva Společenství.

[...]

(50) Požadavky na veřejnou službu, a to i pokud jde o službu univerzální, a společné minimální standardy, které z nich vyplývají, je třeba dále zpřísnit, aby se zajistilo, že hospodářská soutěž bude přinášet prospěch a spravedlivé ceny všem spotřebitelům, obzvláště zranitelným zákazníkům. Požadavky na veřejnou službu by měly být definovány na vnitrostátní úrovni s přihlédnutím na vnitrostátní situaci; členské státy by však měly dodržovat právní předpisy Společenství. [...]"

4. Podle článku 3 odst. 2, 6 a 15 směrnice 2009/72:

„2. S plným ohledem na související ustanovení Smlouvy, zejména na její článek 86, mohou členské státy uložit z důvodů obecného hospodářského zájmu podnikům působícím v elektroenergetice povinnosti veřejné služby, které se mohou týkat bezpečnosti, včetně zabezpečení dodávek, pravidelnosti, kvality a cen dodávek, jakož i ochrany životního prostředí, včetně energetické účinnosti, energie z obnovitelných zdrojů a ochrany klimatu. Tyto povinnosti musí být jasně vymezené, transparentní, nediskriminační a ověřitelné a musí zaručovat rovnost přístupu pro elektroenergetické podniky Společenství k spotřebitelům v jednotlivých členských státech. Ve vztahu k bezpečnosti dodávek, řízení energetické účinnosti/řízení poptávky a v zájmu plnění cílů v oblasti životního prostředí a energie z obnovitelných zdrojů uvedených v tomto odstavci mohou členské státy zavést dlouhodobé plánování, přičemž berou v úvahu možnost, že o přístup do systému by mohly mít zájem třetí osoby.

[...]

6. Případné finanční náhrady, jiné formy náhrady a výhradní práva, jež členské státy udělují za plnění povinností stanovených v odstavcích 2 a 3, jsou poskytovány nediskriminačním a transparentním způsobem.

[...]

15. Členské státy při provádění této směrnice informují Komisi o všech opatřeních přijatých pro plnění povinností univerzální služby a veřejné služby včetně ochrany spotřebitele a životního prostředí a o jejich možném vlivu na vnitrostátní nebo mezinárodní hospodářskou soutěž bez ohledu na to, zda tato opatření vyžadují odchylku od této směrnice nebo nikoliv. Členské státy následně oznámí Komisi každé dva roky všechny změny těchto opatření bez ohledu na to, zda vyžadují odchylku od této směrnice nebo nikoliv.“

5. Podle článku 36 písm. f) směrnice 2009/72:

„Při plnění regulačních úkolů stanovených v této směrnici přijme regulační orgán v rámci svých povinností a pravomocí stanovených v článku 37, a to případně v úzké konzultaci s dalšími příslušnými vnitrostátními orgány, včetně orgánů pro hospodářskou soutěž, a aniž jsou dotčeny jejich pravomoci, veškerá vhodná opatření k dosažení těchto cílů:

[...]

zajištění toho, aby byly provozovatelům a uživatelům soustav poskytovány vhodné pobídky, jak krátkodobě, tak dlouhodobě, ke zvyšování výkonnosti soustav a k podpoře integrace trhu“.

Litevské právo

6. Směrnice 2009/72 byla do litevského právního řádu provedena Energetikos įstatymas (energetický zákon), Elektros energetikos įstatymas (zákon o elektrické energii) a Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas (zákon o energii z obnovitelných zdrojů).

7. Na základě ustanovení zákona o elektrické energii přijala litevská vláda dne 18. července 2012 Vyriausybės nutarimas Nr. 916 Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo (usnesení vlády č. 916 o schválení postupu poskytování služeb veřejného zájmu v odvětví elektřiny). Podle bodu 3 tohoto usnesení se „náhrada za službu veřejného zájmu“ řídí Vyriausybės nutarimas Nr. 1157 Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašo patvirtinimo (usnesením vlády č. 1157 ze dne 19. září 2012 o schválení postupu při správě finančních prostředků na služby veřejného zájmu v odvětví elektřiny).

8. Na základě bodu 18.1 usnesení vlády č. 916³ může být vyplácení náhrady za veřejné služby provozovatelům uvedeným v tomto usnesení dočasně pozastaveno za podmínek stanovených v usnesení č. 1157, pokud poskytovatel veřejné služby nebo osoby s ním propojené zcela nebo zčásti neuhradí náhradu za veřejnou službu za skutečně spotřebovanou elektřinu⁴ podle bodu 16 usnesení č. 1157.

9. Usnesení č. 1157 pak definuje „propojené osoby“ (bod 3.5)⁵. V bodě 26.1 stanoví, že provozovatel distribuční soustavy, nakupující podnik a správce pozastaví výplatu finančních prostředků poskytovatelům služeb veřejného zájmu, pokud tito poskytovatelé a/nebo propojené osoby neuhradí finanční prostředky za služby veřejného zájmu za skutečně spotřebovanou elektřinu. Stejně ustanovení definuje, kdy může být placení náhrady za službu veřejného zájmu obnoveno. Bod 26.2 usnesení č. 1157 stanoví, že pokud poskytovatel služeb veřejného zájmu vystoupí ze skupiny propojených osob, ve které alespoň jedna osoba neuhradila finanční prostředky za služby veřejného zájmu za spotřebovanou elektřinu, a to zcela nebo zčásti, nevyplacené prostředky na služby veřejného zájmu za poskytování služeb veřejného zájmu jí budou uhrazeny pouze tehdy, pokud dříve propojené osoby uhradily veškeré finanční prostředky na služby veřejného zájmu za spotřebovanou elektřinu do doby vystoupení této osoby ze skupiny propojených osob.

Skutkový stav, původní řízení a předběžné otázky

10. Žalobkyně v původním řízení, UAB „Renerga“ („Renerga“), provozuje pět elektráren, ve kterých vyrábí elektřinu z obnovitelných zdrojů energie. Renerga dodává vyrobenou elektřinu do rozvodných sítí.

11. Se společností Achema a s dalšími společnostmi je Renerga součástí Achemos Grupė UAB (dále „skupina Achema“).

3 – Bod 18.1 byl do usnesení vlády č. 916 vložen prostřednictvím usnesení vlády č. 76 ze dne 25. ledna 2016.

4 – Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce neobsahuje jakékoliv další podrobnosti k povaze či podmínkám této náhrady za službu veřejného zájmu ve vztahu ke skutečné spotřebě.

5 – Bylo změněno usnesením vlády č. 77 ze dne 27. ledna 2016.

12. Na základě smluv ze dne 7. ledna a 19. června 2013 uzavřených mezi společnostmi Renerga a žalovanými (AB Energijos skirstymo operatorius a AB Lietuvos energijos gamyba) se Renerga zavázala prodávat žalovaným veškerou elektřinu, kterou vyrobí a dodá do sítě, a žalované se zavázaly elektřinu nakupovat a zaplatit za ní. Na základě těchto smluv je cena, kterou musí žalované uhradit společnosti Renerga za tuto elektřinu, složena z tržní ceny elektřiny a náhrady za službu veřejného zájmu, která odpovídá rozdílu mezi i) fixní sazbou použitelnou na elektřinu vyrobenou společností Renerga podle podmínek stanovených předpisy a ii) tržní cenou.

13. Sdělením č. 16-SD-108 ze dne 25. února 2016 oznámil správce náhrad za službu veřejného zájmu, BALTPPOOL, žalovaným, že podle usnesení vlády č. 916 a č. 1157 bude vyplacení náhrady za službu veřejného zájmu společnosti Renerga zcela pozastaveno do doby, než dojde ze strany společnosti Achema nebo jiných propojených osob k úhradě náhrady za službu veřejného zájmu za skutečně spotřebovanou elektřinu. Podle BALTPPOOL nedošlo ze strany společnosti Achema k úplnému splnění jejích povinností uhradit náhradu za službu veřejného zájmu za skutečně spotřebovanou elektřinu. Protože kapitál společnosti Achema a kontrolní podíl ve společnosti Renerga držela skupina Achema, bylo třeba společnosti Renerga a Achema posuzovat jako propojené osoby.

14. Dne 26. února 2016 oznámila jedna z žalovaných, AB Energijos skirstymo operatorius, společnosti Renerga, že placení náhrady za službu veřejného zájmu, která jí náleží, bylo pozastaveno. Dne 8. března 2016 zaslala druhá žalovaná, AB Lietuvos energijos gamyba, společnosti Renerga obdobné sdělení, ve kterém uvedla, že placení náhrady za službu veřejného zájmu, která jí náleží, bylo pozastaveno na dobu neurčitou a že jí za prodanou elektřinu bude platit pouze tržní cenu.

15. Sdělením č. 16-SD-135 ze dne 10. března 2016 potvrdil BALTPPOOL společnosti Renerga, že úhrada náhrady za službu veřejného zájmu byla pozastavena, a uvedl, že dne 31. ledna 2016 byla společnosti Achema zaslána faktura v celkové částce 629 794,15 eura včetně DPH s datem splatnosti 24. února 2016. Protože 25. února 2016 Achema tuto fakturu neuhradila, vyplácení náhrady za službu veřejného zájmu společnosti Achema a jakýmkoliv dalším osobám považovaným za propojené s touto společností muselo být pozastaveno.

16. Z důvodu, že žalované nesplnily povinnost uhradit společnosti Renerga plnou cenu za elektřinu, kterou nakoupily, konkrétně náhradu za službu veřejného zájmu, jejíž úhrada, jako část ceny za elektřinu, byla stanovena smlouvami, dosáhl dluh žalovaných vůči společnosti Renerga 1 248 199,81 eura jakožto neuhrazená náhrada za službu veřejného zájmu.

17. Tento dluh byl společnosti Renerga uhrazen dne 21. dubna 2016, kdy BALTPPOOL přijal sdělení č. 16-SD-188 a č. 16-SD-189 určená žalovaným ohledně úhrady pozastavené náhrady za službu veřejného zájmu.

18. Dne 12. prosince 2016 podala Renerga žalobu k Vilniaus miesto apylinkės teismas (okresní soud města Vilnius), jíž se domáhá, aby žalovaní uhradili částku 9 172,84 eura, resp. 572,82 eura z titulu náhrady škody, to znamená úrok z prodlení za opožděnou úhradu náhrady za službu veřejného zájmu podle uzavřených smluv o nákupu a prodeji elektřiny ze dne 7. ledna, resp. 19. června 2013. Mimoto Renerga požaduje, aby byla oběma žalovaným uložena povinnost uhradit úroky ve výši 8,05 % ročně.

19. Vzhledem k tomu, že podle Vilniaus miesto apylinkės teismas (okresní soud města Vilnius) spor vyžaduje vysvětlení různých ustanovení směrnice 2009/72, vydal uvedený soud dne 11. dubna 2017 rozhodnutí, doručené Soudnímu dvoru 9. května 2017, o přerušení řízení a položil Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„(1) Má být cíl spočívající v „zajištění toho, aby byly provozovatelům a uživatelům soustav poskytovány vhodné pobídky, jak krátkodobě, tak dlouhodobě, ke zvyšování výkonnosti soustav a k podpoře integrace trhu“, který stanoví čl. 36 písm. f) směrnice 2009/72, pokud jde o plnění regulačních

úkolů stanovených uvedenou směrnicí ze strany regulačního orgánu, chápán a vykládán v tom smyslu, že zakazuje neposkytnutí pobídek (neuhrazení náhrady za SVZ [službu veřejného zájmu]) nebo jejich omezení?

- (2) Vzhledem k tomu, že čl. 3 odst. 2 směrnice 2009/72 stanoví, že povinnosti SVZ musí být jasně vymezené, transparentní, nediskriminační a ověřitelné, a čl. 3 odst. 6 směrnice 2009/72 stanoví, že finanční náhrady pro osoby zajišťující SVZ mají být určeny nediskriminačním a transparentním způsobem, je nutné vyjasnit následující:
- (2.1) mají být ustanovení čl. 3 odst. 2 a 6 směrnice 2009/72 vykládána v tom smyslu, že zakazují omezování pobídek poskytovatelům SVZ, pokud posledně jmenovaní řádně plní povinnosti, které převzali v souvislosti s poskytováním SVZ?
- (2.2) je třeba vnitrostátním právem stanovenou povinnost pozastavit vyplácení finanční náhrady poskytovatelům SVZ bez ohledu na jejich činnost spojenou s poskytováním SVZ a plnění povinností, které převzali, která spojuje důvod pro omezení (pozastavení) vyplácení náhrady za SVZ s tím, jak vykonává činnost a plní povinnosti při vyúčtování finančních prostředků za spotřebu SVZ vypočtených pro daný podnik osoba propojená s poskytovatelem SVZ (v níž vlastní kontrolní podíl stejný podnik jako v poskytovateli SVZ), a činí jej závislým na tomto výkonu a plnění povinností, považovat za diskriminační, nejasnou a omezující spravedlivou hospodářskou soutěž pro účely ustanovení čl. 3 odst. 2 a 6 směrnice 2009/72?
- (2.3) je třeba vnitrostátním právem stanovenou povinnost pozastavit vyplácení finanční náhrady poskytovatelům SVZ, třebaže poskytovatelé SVZ zůstávají i nadále povinni plnit v plném rozsahu své povinnosti v oblasti poskytování SVZ a související smluvní závazky vůči podnikům nakupujícím elektřinu, považovat za diskriminační, nejasnou a omezující spravedlivou hospodářskou soutěž pro účely ustanovení čl. 3 odst. 2 a 6 směrnice 2009/72?
- (3) Je členský stát, který přijal právní předpisy, jež stanoví důvody, pravidla a mechanismus omezování náhrady vyplácené poskytovatelům SVZ, povinen podle čl. 3 odst. 15 směrnice 2009/72, který ukládá členským státům oznámit Evropské komisi každé dva roky změny všech opatření přijatých za účelem plnění povinností univerzální služby a veřejné služby, oznámit Evropské komisi takové nové předpisy?
- (4) Stanoví-li členský stát ve vnitrostátní právní úpravě důvody, pravidla a mechanismus omezení náhrady vyplácené poskytovatelům SVZ, je tato skutečnost v rozporu s cíli provádění směrnice 2009/72 a obecnými zásadami unijního práva (právní jistota, legitimní očekávání, proporcionalita, transparentnost a zákaz diskriminace)?“

20. Soudní dvůr zaslal předkládajícímu soudu dne 28. února 2018 žádost o vysvětlení podle článku 101 jednacího řádu Soudního dvora, na kterou předkládající soud odpověděl dne 26. března 2018.

21. Písemná vyjádření předložili účastníci původního řízení, skupina Achema, BALTPOOL, litevská vláda a Evropská komise. Tito všichni, s výjimkou žalovaných v původním řízení, se zúčastnili jednání, které se konalo dne 3. května 2018.

Posouzení

Přípustnost

Předmět

22. Předkládající soud se předloženými otázkami v podstatě táže, zda různá ustanovení směrnice 2009/72 a obecné zásady unijního práva brání uplatnění takové vnitrostátní právní úpravy, která stanoví ve vztahu k výrobcům energie možnost pozastavit úhradu náhrady za službu veřejného zájmu zaměřené na podporu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů do doby, kdy osoby popojené se zmíněnými výrobci uhradí náhradu za službu veřejného zájmu, kterou jsou povinny uhradit za skutečně spotřebovanou elektřinu.

23. Projednávaná věc vychází ze sporu, ve kterém smlouvy uzavřené mezi výrobcem elektřiny, společností Renerga, a dvěma společnostmi, Energijos skirstymo operatorius a Lietuvos energijos gamyba, stanoví, že Renerga bude *prodávat* veškerou vyrobenou elektřinu (která je vyrobená z obnovitelných zdrojů) posledně uvedeným. Tyto dvě nakupující společnosti jsou následně povinny za zakoupenou elektřinu zaplatit. Smlouvy však společnost Renerga nezavazují k *výrobě* elektřiny. Chápu vysvětlení předkládajícího soudu tak, že to znamená, že smlouvy jsou právními vztahy, jež se řídí občanským právem.

24. Určujícím znakem projednávané věci je způsob, jakým se vypočítává cena elektřiny nakupované oběma společnostmi: tzv. náhrada za službu veřejného zájmu se připočte k tržní ceně za elektřinu. Tato náhrada za službu veřejného zájmu, včetně způsobů její správy, je upravena zejména usneseními vlády č. 916 a č. 1157.

25. Řízení před předkládajícím soudem se týká žaloby na náhradu škody za *opožděnou úhradu* náhrady za službu veřejného zájmu. Tyto otázky se tedy týkají pouze *pravidel režimu úhrady takové náhrady*, a nikoliv (původního) práva poskytovatele služby na náhradu za službu veřejného zájmu, natož možné klasifikace takové náhrady jako protiprávní státní podpory.

26. Otázky však předpokládají, že na společnost Renerga se skutečně vztahují závazky veřejné služby uložené členským státem (Litevskou republikou).

27. Nedomnívám se, že tomu tak je, což je důvod, proč jsou dle mého názoru otázky předkládajícího soudu nepřipustné. Neexistuje žádný akt členského státu ukládající závazek veřejné služby.

K článku 3 odst. 2 směrnice 2009/72

28. Podle článku 3 odst. 2 směrnice 2009/72, s plným ohledem na související ustanovení Smlouvy, zejména na článek 106 SFEU, mohou členské státy uložit z důvodů obecného hospodářského zájmu podnikům působícím v elektroenergetice povinnosti veřejné služby, které se mohou týkat bezpečnosti, včetně zabezpečení dodávek, pravidelnosti, kvality a cen dodávek, jakož i ochrany životního prostředí, včetně energetické účinnosti, energie z obnovitelných zdrojů a ochrany klimatu. Článek 106 odst. 2 SFEU dále stanoví, že podniky „pověřené“ poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu podléhají pravidlům obsaženým ve Smlouvách, zejména pravidlům hospodářské soutěže, pokud uplatnění těchto pravidel nebrání právně nebo fakticky plnění zvláštních úkolů, které jim byly svěřeny.

29. Obě tato ustanovení mají společné to, že jsou to *členské státy*, které ukládají, v obecném hospodářském zájmu, povinnosti veřejné služby (článek 3 odst. 2 směrnice 2009/72) nebo pověřují podniky poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu (článek 106 odst. 2 SFEU).

30. Žádný z litevských regulačních aktů uvedených v právním rámci tohoto stanoviska neobsahuje povinnost veřejné služby uloženou společností Renerga.

31. Konkrétně usnesení vlády č. 916 a č. 1157 jsou omezena na regulaci procesu poskytování služeb veřejného zájmu v odvětví elektřiny a na schvalování procesu správy finančních prostředků za služby veřejného zájmu v odvětví elektřiny. Ustanovení těchto usnesení neukládají výrobcům elektřiny používajícím obnovitelné zdroje žádné povinnosti. Nikde se neuvádí, že společnost, jako je Renerga, má povinnost vyrábět či přenášet elektřinu.

32. Neexistuje tedy akt členského státu.

33. Ani smlouvy uzavřené mezi účastníky původního řízení takovou povinnost neukládají.

34. Bez ohledu na otázku, zda v zásadě může soukromoprávní *smlouva* obsahovat povinnost veřejné služby uloženou členským státem, jsem *povinnost* veřejné služby ve smlouvě nenalezl. Smlouvy, které byly uzavřeny svobodně, a jak se zdá, bez intervence veřejných orgánů, pouze stanovují, že Renerga se zavazuje prodávat žalovaným elektřinu, kterou vyrobí ve svých elektrárnách a dodá do sítě, což je energie z obnovitelných zdrojů, a žalovaní se zavazují od společnosti Renerga elektřinu nakupovat. Vypadá to, že Renerga pouze uplatňovala svou smluvní volnost, a tedy vstupovala do závazku⁶ dobrovolně. Takové kroky nemohou být podle mého názoru považovány za povinnost ve smyslu článku 3 odst. 2 směrnice 2009/72.

35. V důsledku toho nemohla Litevská republika uložit povinnost veřejné služby ve smyslu článku 3 odst. 2 směrnice 2009/72.

36. Je zajímavé, že se zdá, že stejný názor má také předkládající soud, protože zatímco uvádí, že podle bodu 7.1 a 8.1 usnesení vlády č. 916 je Renerga považována za poskytovatele služby veřejného zájmu⁷, on sám má za to, jak vyplývá z jeho odpovědi na žádost Soudního dvora o vysvětlení, že společnosti Renerga nebyla uložena povinnost veřejné služby *dle článku 3 směrnice 2009/72*.

37. Pro úplnost by mělo být zdůrazněno, že pro účely této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce je nerozhodné, že, jak bylo uvedeno předkládajícím soudem, Renerga řádně plnila své smluvní povinnosti, tedy že dodávala elektřinu vyrobenou z obnovitelných zdrojů do sítí žalovaných, přičemž žalované neplnily svoji povinnost platit společnosti Renerga za elektřinu plnou kupní cenu, včetně náhrady za službu veřejného zájmu.

38. Otázka, do jaké míry nesplnily smluvní strany povinnosti vyplývající z těchto smluv, a otázka, zda se v tomto ohledu mohou dovolávat usnesení vlády č. 916 a č. 1157, je na posouzení vnitrostátních soudů. Směrnice 2009/72 se v tomto případě nepoužije.

39. Jsem si dobře vědom toho, že pokud se otázky položené vnitrostátními soudy týkají výkladu ustanovení unijního práva, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout⁸. Předložená věc však dle mého názoru neumožňuje Soudnímu dvoru poskytnout užitečnou odpověď na předložené otázky vzhledem k tomu, že je zcela zřejmé, že požadovaný výklad různých ustanovení směrnice 2009/72 nemá žádný vztah k realitě nebo k předmětu sporu v původním řízení⁹.

6 – Prodávát, nikoliv vyrábět.

7 – Aniž je specifikováno, jak je uvedeno výše v tomto stanovisku, z čeho by služba veřejného zájmu měla sestávat.

8 – Viz rozsudky Soudního dvora ze dne 17. července 1997, Leur Bloem (C-28/95, EU:C:1997:369, bod 25), a ze dne 2. března 2017, Pérez Retamero (C-97/16, EU:C:2017:158, bod 21).

9 – Pro srovnatelné situace viz rozsudky Soudního dvora ze dne 7. července 2011, Agafitei a další (C-310/10, EU:C:2011:467, bod 27) a ze dne 2. března 2017, Pérez Retamero (C-97/16, EU:C:2017:158, bod 22).

Výsledek

40. Všechny zde uvedené úvahy mě vedou k názoru, že tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je nepřípustná.

Věc sama (na hypotetickém základě)

41. Zbývající posouzení je provedeno pro případ, že by Soudní dvůr mou dosavadní analýzu nesdílel a namísto toho se rozhodl předkládajícímu soudu na otázky odpovědět.

Otázka 1

42. Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda má být čl. 36 písm. f) směrnice 2009/72 vykládán tak, že zakazuje regulačnímu orgánu neposkytnutí jakýchkoliv pobídek, včetně náhrady za službu veřejného zájmu, nebo omezení takových pobídek.

43. Článek 36 směrnice 2009/72 stanovuje obecné cíle regulačního orgánu. Stanoví, že při plnění regulačních úkolů stanovených v této směrnici přijme regulační orgán veškerá přiměřená opatření k dosažení řady cílů¹⁰, přičemž jedním z cílů je zajistit, aby provozovatelům a uživatelům soustav byly poskytovány vhodné pobídky, jak krátkodobě, tak dlouhodobě, ke zvyšování výkonnosti soustav a k podpoře integrace trhu [písmeno f) článku 36].

44. Není mi jasné, do jaké míry je výklad tohoto ustanovení podstatný pro účely sporu v původním řízení.

45. Předmětem tohoto řízení není činnost regulačního orgánu¹¹. Předkládající soud navíc nikde nevysvětluje, jak dočasné pozastavení náhrady výrobcům elektřiny vyráběné z obnovitelných zdrojů souvisí s pobídkou, jejímž cílem je zvýšit výkonnost soustav.

46. Má navrhovaná odpověď na první otázku tedy je, že článek 36 písm. f) směrnice 2009/72 nebrání použití vnitrostátních pravidel umožňujících pozastavení plateb náhrad určených k podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů výrobcům energie do doby, kdy osoby propojené s výrobcem uhradí náhradu za službu veřejného zájmu za skutečně spotřebovanou elektřinu.

Otázka 2

47. Druhou otázkou se předkládající soud táže, zda článek 3 odst. 2 a odst. 6 směrnice 2009/72 brání takové vnitrostátní právní úpravě, která umožňuje, z důvodů nikoli přímo spojených s činností výrobců elektřiny z obnovitelných zdrojů, ale přičitatelných činností osob propojených s výrobcem, pozastavení placení náhrady za službu veřejného zájmu výrobcům, a to i v případě, že plní všechny smluvní závazky vůči společnostem nakupujícím od nich elektřinu. Dále předkládající soud požaduje vysvětlení, zda pravidla placení náhrad, která připouštějí pozastavení jejich vyplácení, jsou diskriminační, nejasná či zda neomezují hospodářskou soutěž.

10 – To vše v rámci svých povinností a pravomocí stanovených v článku 37, a to případně v úzké konzultaci s dalšími příslušnými vnitrostátními orgány, včetně orgánů pro hospodářskou soutěž, aniž jsou dotčeny jejich pravomoci.

11 – Na základě článku 35 odst. 1 směrnice 2009/72 určí každý členský stát jediný národní regulační úřad. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce neupřesňuje, jaký orgán Litevská republika jakožto úřad určila (jde o Národní komisi pro kontrolu cen a energie – <https://ec.europa/energy/en/national-regulatory-authorities>). Namísto toho odkazuje ve dvou případech na litevskou vládu.

48. Podle článku 3 odst. 6 směrnice 2009/72 platí, že případné finanční náhrady, jiné formy náhrady a výhradní práva, jež členské státy udělují za plnění povinností stanovených v odstavcích 2 a 3, jsou poskytovány nediskriminačním a transparentním způsobem.

49. Slovo „případné“ v tomto ustanovení značí, že členské státy nemají povinnost poskytovat podnikům podléhajícím povinnostem veřejné služby podle článku 3 odst. 2 směrnice 2009/72 finanční náhradu.

50. Dále je třeba připomenout, že z bodu 46 odůvodnění směrnice 2009/72 – podle něhož směrnice, která bere v úvahu, *inter alia*, ochranu životního prostředí, stanoví „společné minimální normy“ – vyplývá, že směrnice neharmonizuje veškeré jí dotčené aspekty plně a vyčerpávajícím způsobem.

51. Směrnice nikde neobsahuje podrobná pravidla pro používání opatření na podporu poskytovatelů veřejných služeb v členských státech. Z toho vyvozují, že pokud dodržují obecné zásady, jako zásadu nediskriminace a transparentnosti, mají členské státy určitý prostor pro uvážení.

52. A konečně, Soudní dvůr také ve vztahu k právní úpravě předcházející směrnici 2009/72 rozhodl¹², že členské státy mohou určit rozsah a organizaci svých služeb obecného hospodářského zájmu. Zejména mohou zohlednit cíle, které jsou vlastní jejich vnitrostátní politice¹³.

53. Navrhuji tedy odpovědět na druhou otázku tak, že článek 3 odst. 2 a odst. 6 směrnice 2009/72 nebrání takové vnitrostátní právní úpravě, která umožňuje, z důvodů nikoli přímo spojených s činností výrobců elektřiny z obnovitelných zdrojů, ale přičitatelných činnostem osob propojených s výrobcem, pozastavení placení náhrady za službu veřejného zájmu výrobcům, a to i v případě, že plní všechny smluvní závazky vůči společnostem nakupujícím od nich elektřinu.

Otázka 3

54. Třetí otázkou se předkládající soud táže, zda podle článku 3 odst. 15 směrnice 2009/72 měla Litevská republika povinnost informovat Evropskou komisi o zavedení možnosti pozastavení plateb v rámci podpůrného opatření ve prospěch poskytovatelů veřejných služeb do vnitrostátního práva.

55. Článek 3 odst. 15 směrnice 2009/72 vyžaduje, aby členské státy informovaly Komisi o všech opatřeních přijatých pro plnění povinnosti univerzální služby a veřejné služby, včetně ochrany životního prostředí bez ohledu na to, zda tato opatření vyžadují odchylku od směrnice. Musí rovněž oznámit Komisi každé dva roky všechny změny těchto opatření, rovněž bez ohledu na to, zda vyžadují odchylku od směrnice.

56. Nedovedu si představit, jak by změna a pozastavení pravidel vyplácení měla zakládat opatření *plnící* povinnost veřejné služby ve smyslu čl. 3 odst. 15 směrnice 2009/72.

57. Můj návrh odpovědi na třetí otázku tedy je, že čl. 3 odst. 15 směrnice 2009/72 nevyžaduje, aby členský stát informoval Komisi o zavedení možnosti pozastavení plateb v rámci podpůrného opatření ve prospěch poskytovatelů veřejných služeb.

12 – Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/54/ES ze dne 26. června 2003 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou (Úř. věst. 2003, L 176, s. 37).

13 – Viz rozsudek Soudního dvora ze dne 21. prosince 2011, ENEL (C-242/10, EU:C:2011:861, bod 50).

Otázka 4

58. Čtvrtou otázkou se předkládající soud snaží v podstatě zjistit, zda to, že členský stát stanoví ve vnitrostátním právu základní pravidla a mechanismus omezení náhrady vyplácené poskytovatelům služeb veřejného zájmu, je v rozporu s cíli provádění směrnice 2009/72 a obecnými zásadami unijního práva (právní jistota, legitimní očekávání, proporcionalita, transparentnost a zákaz diskriminace).

59. Informace poskytnuté předkládajícím soudem mi neumožňují zhodnotit, do jaké míry by shora uvedené obecné zásady unijního práva byly porušeny.

60. Navíc všemi podstatnými aspekty jsem se již zabýval v části tohoto stanoviska o přípustnosti a u druhé otázky. Za předpokladu, že předmět projednávané věci spadá do působnosti směrnice 2009/72, nebylo by totiž třeba použít zásady primárního práva uváděné předkládajícím soudem.

Závěry

61. Na základě výše uvedených úvah navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl na otázky Vilniaus miesto apylinkės teismas (okresní soud města Vilnius, Litva) následovně:

„Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ze dne 11. dubna 2017 podaná Vilniaus miesto apylinkės teismas (okresní soud města Vilnius, Litva) je nepřijatelná.“